

Evidensbaserad socialtjänst

- till nytta för individen

Känner du till att du har ett regeringsuppdrag att följa – gällande ett evidensbaserat arbete?

ILL.: IDA BFOGREN

"Den verkliga upptäcksresan består inte av att söka efter nya vyer och platser utan att se det gamla invanda med nya ögon."

Marcel Proust

SJUHÄRAD

Sjuhärads kommunalförbund

ÅLLERÖD • NORR • SVENLUNGA • NÄR • SUNDELUNGA • TRÄNÄS • ULLECHAMN • HÄRBY • VÄRÖREN

Evidensbaserad praktik

Bakgrund

Nytta och delaktighet för individen är målet för satsningen på en evidensbaserad praktik inom socialtjänsten.

Regeringen och SKL, Sveriges Kommuner och Landsting, har tagit initiativ till satsningen, då det visat sig att det finns ett stort behov av kunskapsutveckling inom svensk socialtjänst.

Behov av kunskap finns på flera plan; hos:

- **individen/Brukaren/Patienten:** för att känna till vilka insatser som fungerar bra för den egna situationen.
- **de yrkesverksamma:** för att kunna bedriva och utveckla arbetet.
- **huvudmän och verksamhetsansvariga:** för att kunna följa upp verksamheten, besluta om förändringar och hur resurserna ska användas.

Evidens =
klarhet
tydlighet
påtaglighet
visshet

Utvecklingsarbetet pågår under en treårsperiod genom satsningen **Program för en god äldreomsorg**.

Genom regionala stödstrukturer får kommunerna praktiskt verksamhetsstöd som till exempel stöd för implementering, utvärdering, praktisknära forskning, utbildning och metodstöd.

Äldreomsorgen är pilotområde och på sikt ska stödstrukturen skapa förutsättningar för en evidensbaserad praktik inom hela socialtjänsten.

Kompetensutvecklingen ses som en framgångsfaktor för kvalitet för brukaren/patienten, dvs. för den enskilde individen.

inom socialtjänsten

*"Kunskap om sociala insat-
sers resultat och vad som
ger god kvalitet och avsedd
effekt är på många sätt
en förutsättning för en väl
fungerande socialtjänst."*

SOU 2008:18

Vinster med ett evidensbaserat arbetssätt

- Människor får bättre hjälp.
- Lika behandling, vård och omhändertagande av alla.
- Ökat brukarinflytande.
- Färre problem på grund av "tro och tyckande".
- Resurser tas tillvara och används mer effektivt.
- Personalen kompetens-utvecklas.
- Verksamhetsutveckling.
- Tidsvinst hos både enskilda, yrkesverksamma och verksamheten.
- Socialtjänstens "myndighets-stämpel" tonas ned.

Förutsättningar

Evidensbaserad praktik kräver:

- att verksamheten avsätter tid för att hitta relevant information,
- att verksamheten kontinuerligt och på ett systematiskt sätt dokumenterar, utvärderar och följer upp sitt arbete,
- att alla anställda är engagerade,
- att chefen är engagerad, och i allt högre grad omvärldsbevakar och planerar för förändringar,
- forum för kommunikation,
- struktur i organisationen som möjliggör förändringar och innovationer samt
- samverkan på alla nivåer.

Framgångsfaktorer

- Information ska vara enkel att hitta.
- Enighet kring vinst och nytta.
- Tilltro till andra människors kompetens och kunskapsinhämtning.

Eventuella hinder

Evidensbaserat arbete kan hindras av uppfattningen att egna och andras erfarenheter värderas högre än ny forskning.

En farhåga kring evidensbaserad praktik kan vara att den enbart syftar till att minska kostnader och därmed också hindrar den kliniska friheten (Sackett et al 1996).

Det kan också finnas rädsla för att ett evidensbaserat förhållningssätt innebär ett hot mot humanismen inom vården (William och Stoltz, 2002).

Evidensbaserad praktik

Verksamhet baserad på:

- brukarens erfarenheter,
- yrkesverksammas expertis,
- bästa tillgängliga vetenskapliga kunskap.

Källa: SOU 2008:18

Mål

Evidensbaserat arbete:

- minskar risken för att skada uppstår i utfört arbete,
- ökar möjligheterna att göra gott i arbetet samt
- ökar insynen i verksamheten, vilket öppnar för offentlig debatt och diskussion.

Evidensbaserat arbete

handlar både om

- ett **förhållningssätt** – som bygger på bästa tillgängliga vetenskapliga resultat och
- en **process** – för att systematiskt och kontinuerligt gå igenom och granska den forskning som finns.

Tillämpning

Tillämpning av evidensbaserad praktik sker i fem steg:

1. Frågeformulering kring individen/brukaren/patienten.
2. Sökning av information/kunskap via forskning.
3. Kritisk granskning av aktuellt stöd enligt socialtjänstlagen utifrån forskningens giltighet, användbarhet och effekterna av dess innehåll för den enskilde individen.
4. Integrering av forskningen med tidigare erfarenheter – och den enskildes egna krav, önskningsar och behov.
5. Beslut om genomförande – eller inte.

Utöver dessa steg ska arbetet även utvärderas och följas upp. Det är också viktigt att kontinuerligt hålla sig á jour med ny forskning.

”Den verkliga experten när det gäller individen är individen själv.”

Kvalitetsregister

De nationella kvalitetsregistren är exempel på evidensbaserat arbete. Inom äldreomsorgen handlar det om Palliativregistret och Senior Alert.

I regeringens och SKL:s överenskommelse ingår att äldreomsorgens verksamheter ska påbörja registrering i de nationella kvalitetsregistren.

Registren syftar till att kvalitetsutveckla och förbättra verksamheten på ett strukturerat och systematiskt sätt.

Senior alert

Senior alert ger vårdgivare första steget i ett systematiskt arbetsätt för att förebygga undernäring, fall och trycksår hos den enskilde individen.

Det innebär direkt riskbedömning när äldre och andra behöver akutsjukvård, primärvård, hemsjukvård eller kommunal äldreomsorg.

Senior alert är ett online-register där varje person registreras. Registret medverkar till utvecklandet av nya förebyggande arbetsätt som ökar möjligheten till bästa möjliga vård och omsorg, oavsett vem

som tillhandahåller den. Genom att besvara ett antal frågor erhålls en siffra som avgör om den enskilde löper risk eller inte.

Socialdepartementet har initierat att alla vårdgivare i Sverige ska använda Senior alert. Registret är en del av SKL:s satsning **Bättre liv för sjuka äldre.**

De evidensbaserade instrumenten för riskbedömning skapar tillsammans med evidensbaserade åtgärder en gemensam struktur, förebyggande arbete och lika-behandling.

Läs mer på **www.senioralert.se**

Svenska Palliativregistret

Svenska Palliativregistret är ett nationellt kvalitetsregister som är till för alla som vårdar människor vid livets slut.

Registret syftar till att utvärdera hur vården/omvårdnaden varit den sista veckan innan en persons dödsfall. Målet är fortsatt utveckling av vård i livets slutskede.

Personalen får själv utvärdera och kritiskt granska sin verksamhet.

Målet med palliativregistret är att "alla som dör en av sjukvården väntad död" ska känna trygghet, enligt dessa punkter:

Jag...

- ... och mina närstående är informerade om min situation.
- ... är smärtlindrad.
- ... är lindrad från övriga symtom.
- ... är ordinerad läkemedel vid behov.
- ... vårdas där jag vill dö.
- ... behöver inte dö ensam.
- ... vet att mina närstående får stöd.

Källa: Svenska Palliativregistret

Med hjälp av registret ska vården och omsorgen för den enskilde individen förbättras och kvalitetssäkras.

Läs mer på **www.palliativ.se**

Mer information:

Sjuhärads kommunalförbund:

www.sjuharad.se

Nationella kvalitetsregister:

Senior alert: www.senioralert.se

Svenska palliativregistret: www.palliativ.se

Socialstyrelsen: www.socialstyrelsen.se/aldre

SKL, Sveriges Kommuner och Landsting:

www.skl.se/vi_arbetar_med/socialomsorgochstod/aldre/battreliv

Litteratur:

Evidence based medicine:
what it is and what it isn't (1996).

Evidensbaserad omvårdnad (2002).

Sjuhärads kommunalförbund

Kommunalförbundet tar tillvara kommunernas gemensamma intressen och utvecklar gränsöverskridande samarbeten. Kommunalförbundets huvudfrågor berör tillväxt och regionala utvecklingsfrågor, infrastruktur och transporter, kultur, utbildning, kompetensutveckling samt social välfärd och hälsa.

Förbundet har ett tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv i sitt arbete.

Syftet är att skapa gränsöverskridande möten och främja samverkan, innovation och nytänkande. Sjuhärads kommunalförbund har som mål att stärka Sjuhärad som ett bra område att bo, arbeta och leva i.

Arbetet med en evidensbaserad socialtjänst finns Sjuhärads kommunalförbund med och stöttar, liksom bidrar med resurser till kommunerna.

Sjuhärads kommunalförbund

Olovsholmsgatan 32

506 34 Borås

Telefon: 033-430 10 00

E-post: info@sjuharad.se

Kunskapsbaserad socialtjänst
Utvecklingsledare/Plattformsledare

Charlotte Bliesener

Telefon: 033-430 10 11

E-post: charlotte.bliesener@sjuharad.se

SJUHÄRAD

Sjuhärads kommunalförbund

BOLLEBYGD • BORÅS • HERRLJUNGA • MARK • SVENLJUNGA • TRANEMO • ULRICEHAMN • VARBERG • VÄRGÅRDA